

KONCEPCE KERAMICKÉ PLASTIKY

S jakými výrazovými prostředky pracuje keramická plastika? Cituji V. Roeselovou (2006, str.16): „...závěrem se pokusme shrnout to nejpodstatnější. Různé tendence v prostorové tvorbě - figurální nebo nefigurativní sochařství, reliéfní tvorbu, objektovou tvorbu nebo keramiku spojuje jejich objemovost a umístění v prostoru. Plastický tvar působí svou hmotou, výškami, hloubkami, oblínami, plochami a hranami a jejich kontrapunktem. Sochař užívá výtvarný prvek podobně jako malíř. Prvky výtvarného jazyka se k sobě vztahují v kompozici, která podporuje jejich výraz. Tak se postupně rodí obě složky, které se navzájem ovlivňují, obsah a forma díla.“

Jedním z důležitých prvků, který ovlivňuje **koncepti plastiky**, je **materiál**. Je základním východiskem, ovlivňuje konečnou podobu. Volba materiálu je podřízena záměru autora a jím zvoleného námětu.

V případě keramických hmot jsou to různé druhy točírských hlín a šamotová hlína, které se liší jak vlastnostmi, tak barvou.

Hlína je jedinečný prostředek sebevyjádření a umožňuje vytvořit funkční a zároveň dekorativní dílo.

Dominantní je tvar, detaily a zdobné prvky jsou druhořadé. Barevnost musí celkový záměr podpořit, barevný dekor musí být v souladu s tvarem.

Velikost plastiky (množství keramického materiálu) udává prostor, který bude mít dítě k dispozici. *Množství tvárné hmoty předurčuje přístup k dětské prostorové tvorbě podobně jako velikost formátu v malbě a kresbě ovlivňuje pojetí kresby nebo malby. Kresbám na malém formátu často chybí volnost, rozmach a žáci často téma redukují na opatrné znázornění tradičních schémat. Naopak na velkém formátu se dítě plně noří do utváření barevných tvarů a ploch, experimentuje s nimi, nebojácně tvoří. Podobným způsobem malé plastiky umožňují spíše výcvik manuální zručnosti a výsledek se blíží výrobkům. Větší formát plastiky nese rysy sochy nebo objektu* (Roeselová 2006, str. 18; zvýraznění autorka).

Dalším důležitým prvkem v prostorové tvorbě dětí (platí i pro keramiku) je použitý **nástroj**. Na ZŠ často používáme nástroje náhradní, nebojme se proto využít své fantazie k vyhledávání nových a přitom cenově nenáročných nástrojů. Způsob, jakým autor pracuje s nástrojem, se nazývá **výtvarný rukopis** a významně spoluvytváří výsledný dojem. Každý nástroj zanechává charakteristickou stopu.

Aby vznikl zajímavý (krásný) tvar je nutné prací **otáčet** (popř. práci obcházet) a pozorovat ji z více úhlů.

Vícepohledovost je charakteristickou vlastností prostorové tvorby včetně keramiky a je třeba dbát na otáčení prací a pozorování jejich kompozice z více úhlů pohledu. Výjimkou jsou práce reliéfního charakteru.

VODÍTKA PŘÍSTUPU KE KERAMICKÉ TVORBĚ

(Volně zpracováno podle desatera pro amatéry z knihy Marie Adamcové Keramika pro malé a velké).

- Hlína je mimořádný materiál se specifickými vlastnostmi (tvárný, plastický materiál, jež zachytí seabemělejší otisk, tah očkem, šamotová hlína je nopak hrubá, její struktura přijímá barvítka...); je třeba tato specifika respektovat a vycházet z nich v koncepci keramického díla.
- Ke keramické práci přistupujeme vždy s vědomím výsledku; tvaru, dotvářejících prvků, barevnosti... I když se práce bude konec konců vyvíjet jinak, je dobré mít náčrtek nebo jasnou ideu.
- Je třeba mít na paměti vyváženost mezi formou (způsobem zpracování) a obsahem (námětem, tím, co chce autor prací sdělit); respektovat funkci a uměřenost.
- Důležitá je snaha o původnost (originalitu), nenapodobujte podbíživé plytké výrobky nebo díla.
- Nebojte se hledat a zkoušet nové techniky a postupy. Postupujte od jednoduchých ke složitým. Pokud časem najdete způsob, který vám vyhovuje, snažte se jej dotáhnout k dokonalosti.
- Tvar je dominantní, dekor či detaily jsou mu podřazené. Volte je střízlivě a v souladu s celkovou koncepcí díla. Detaily by měly umocnit působení celku, ne naopak.
- Průběžně s praktickou činností se vzdělávejte teoreticky!